

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂRE nr. 420

din 05 iunie 2012

Prin nota nr. 1805/IJ/1447/SIJ/2011, Inspecția Judiciară a înaintat Secției pentru judecători situația dosarelor având o durată totală a procedurii judiciare ce depășește 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată/act de sesizare, precum și a dosarelor cu durata procedurii în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani, aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Analizând solicitarea formulată, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Prin Hotărârea nr. 939/5 decembrie 2011, Secția pentru judecători a aprobat Raportul Inspecției Judiciare nr. 1805/IJ/1447/SIJ/2011 privind situația dosarelor mai vechi de un an (fond), respectiv 6 luni (recurs) la Înalta Curte de Casație și Justiție și a hotărât instituirea măsurilor de monitorizare cu caracter general, aprobate prin Hotărârea nr. 788/18.10.2011, una dintre acestea constând în efectuarea de verificări directe cu privire la modul de respectare a dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor în toate dosarele mai vechi de 10 ani, precum și în dosarele cu vechime între 5 și 10 ani, stabilindu-se ca aceste verificări să se realizeze în cadrul controlului privind eficiența managerială la Înalta Curte de Casație și Justiție (16 ianuarie 2012 – 6 februarie 2012).

Verificările efectuate la Înalta Curte de Casație și Justiție au respectat dispozițiile art. 97 alin. 2 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dispozițiile art. 17 și ale art. 46 alin. 2 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, neconstituind obiect al controlului soluțiile pronunțate de către instanța de judecată.

Dosarele a căror vechime a depășit 10 ani de la înregistrarea cererii de chemare în judecată au fost, în general, cauze care au urmat mai multe cicluri procesuale, iar în materie civilă și de contencios administrativ, dosare care au fost suspendate perioade îndelungate de timp, de către instanțele de fond, ori de către Înalta Curte de Casație și Justiție în faza recursului, fiind identificate și cauze în care calea de atac a fost declarată la un interval de timp considerabil față de data pronunțării hotărârii atacate, ori proceduri judiciare declanșate ulterior rămânerii irevocabile a hotărârilor, precum căi extraordinare de atac de retractare, cereri de îndreptare a erorilor materiale ori de completare a dispozitivului.

În cazul dosarelor având o vechime, calculată în raport de data înregistrării la Înalta Curte de Casație și Justiție, care este mai mare de 10 ani ori este cuprinsă între 5 și 10 ani, s-a constatat faptul că, la Secția I civilă, în aceste cauze, judecata a fost suspendată perioade îndelungate de timp, de regulă în temeiul prevederilor art. 46 alin. 1 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, durata suspendării acoperind aproape întreaga perioadă în care dosarul s-a aflat la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Conform datelor statistice prezentate în raportul Inspecției Judiciare, pe rolul Secției I Civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data de 1.10.2011 erau înregistrate 81 de dosare cu o durată totală a procedurii judiciare mai mare de 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată și 387 cauze cu o durată a procedurii în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani.

Raportat la data înregistrării dosarelor la Înalta Curte de Casație și Justiție, au fost identificate 27 de cauze cu o vechime ce depășește 10 ani și 9 cauze cu o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani.

Conform datelor statistice ce au fost prezentate în cadrul controlului privind eficiența managerială la Înalta Curte de Casație și Justiție, desfășurat în perioada 16.01.2012 - 6.02.2012, la data de 31.12.2011 erau înregistrate pe rolul Secției I Civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție 78 de dosare cu o durată totală a procedurii judiciare care depășește 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată. Dintre acestea, raportat la data înregistrării dosarelor la Înalta Curte de Casație și Justiție s-a constatat că pe rolul Secției I Civile, la data de 31.12.2011 se aflau 11 cauze mai vechi de 10 ani.

Ulterior datei precizate și până la finalizarea verificării, un număr de 17 dosare au fost soluționate, iar în 5 dosare, în urma verificărilor efectuate sub aspectul subzistenței temeiului suspendării, au fost pronunțate încheieri de menținere a măsurii suspendării judecătii.

Totodată, verificările efectuate au relevat faptul că în cazul unora dintre dosarele ce figurau cu vechimea menționată, după soluționarea irevocabilă au fost declanșate proceduri judiciare în legătură cu respectivele cauze, precum formularea unor cereri de completare dispozitiv ori promovarea unor căi extraordinare de atac, fără însă ca acestea să fi avut ca urmare desființarea hotărârii irevocabile și reluarea procedurii. De asemenea, în cazul unora dintre dosare vechimea în sistemul judiciar a fost raportată la proceduri judiciare distincte de cea în curs de judecată, aceste dosare fiind atașate doar spre consultare (12 dosare).

Luându-se în considerare dosarele soluționate pe perioada verificărilor și a întocmirii raportului de către Inspekția Judiciară s-a reținut că pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție Secția I Civilă se aflau 44 de dosare cu o durată totală a procedurii judiciare care depășeau 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată.

Dintre cele 11 dosare care figurau cu o vechime mai mare de 10 ani de la data înregistrării la Înalta Curte de Casație și Justiție, până la data finalizării verificărilor 4 au

fost soluționate și în alte 4 dosare a fost menținută măsura suspendării judecății, rămânând astfel 3 dosare pe rol cu o vechime mai mare de 10 ani.

În privința dosarelor având o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani calculată de la data înregistrării cererii de chemare în judecată la prima instanță, s-a constatat că pe rolul Secției I Civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data 31.12.2011, se aflau 310 dosare.

Dintre acestea, până la finalizarea verificărilor au fost soluționate 75 dosare, iar în 5 dosare au fost pronunțate încheieri prin care s-a dispus suspendarea judecății.

În raport de data înregistrării dosarelor la Înalta Curte de Casație și Justiție, 9 dosare figurau cu o durată a procedurii mai mare de 5 ani, verificările efectuate relevând faptul că 7 dintre acestea au fost soluționate (3 prin pronunțarea unor hotărâri de constatare a perimării).

Raportat la datele statistice evidențiate la data de 1.10.2011, s-a constatat că numărul dosarelor având o vechime mai mare de 10 ani s-a redus la aproape jumătate din numărul inițial. Acest fapt a fost determinat atât de soluționarea în această perioadă a unui număr de 20 de dosare cu o vechime mai mare de 10 ani în sistemul judiciar (o parte dintre acestea prin pronunțarea unor hotărâri de constatare a perimării, în condițiile în care datele statistice anterioare au inclus și dosarele care au fost repuse pe rol pentru verificarea subzistenței temeiurilor suspendării), ori pronunțarea unor încheieri de menținere a măsurii suspendării judecății, cât și de identificarea, în urma verificărilor directe ce au fost efectuate, a unor erori de raportare a datei înregistrării cererii de chemare în judecată, în statisticile întocmite anterior fiind incluse și căile extraordinare de atac ce nu au avut ca efect reluarea judecății ori proceduri ulterioare soluționării irevocabile.

Majoritatea dosarele cu o vechime mai mare de 10 ani în sistemul judiciar au fost reprezentate de cauze în care cea mai mare parte a procedurii s-a desfășurat în fața instanțelor de fond, iar în cauzele aflate în recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție primul termen stabilit prin repartizare aleatorie s-a situat la un interval de 9 – 11 luni de la data înregistrării dosarului la Înalta Curte de Casație și Justiție. Sub acest aspect, verificările au relevat faptul că dintre cele 54 de dosare mai vechi de 10 ani examinate pe

parcursul perioadei de control, 30 au primul termen de judecată ulterior acestei perioade (până în luna septembrie 2012).

Începând cu luna septembrie 2010 au fost adoptate măsuri de eficientizare a activității secției, care au avut efecte și asupra soluționării cu celeritate a cauzelor:

- instituirea unui sistem de organizare a compartimentelor instanței cu atribuții premergătoare ședinței de judecată, care să permită luarea tuturor măsurilor necesare în vederea pregătirii judecății, astfel încât dosarele să poată fi judecate la termenele stabilite.

În acest sens, înainte de ședința de judecată, magistrații asistenți au verificat lucrările efectuate de grefierul de ședință cu privire la întocmirea citativului, emiterea citațiilor și a adreselor, comunicarea actelor de procedură depuse prin serviciul registratură înainte de termenul de judecată (întâmpinări, cereri de recurs, cereri de intervenție etc.), precum și corecta stabilire a cuantumului taxelor de timbru și a timbrului judiciar de către grefierul de ședință și înștiințarea părților cu privire la obligația de plată a acestora și au luat măsuri pentru refacerea procedurilor de citare sau pentru îndeplinirea de către grefierul de ședință a oricăror alte măsuri necesare.

Verificările efectuate au relevat faptul că îndeplinirea înainte de primul termen stabilit prin repartizare aleatorie a acestor activități necesare în vederea pregătirii judecății, de către grefierii de ședință sub coordonarea magistraților asistenți din ședința de judecată, la un interval de timp suficient pentru a se remedia eventualele deficiențe, a făcut ca situațiile în care s-ar impune amânarea judecății, prevăzute de dispozițiile procedurale, să fie extrem de reduse, astfel încât majoritatea covârșitoare a dosarelor aflate pe rolul secției au fost soluționate la primul termen de judecată.

Eficiența acestor măsuri, implementate începând cu luna septembrie 2010, a fost dovedită de indicii de operativitate, care la nivelul secției a fost de 70,12 % în anul 2011, raportat la indicii de operativitate de 54,61% înregistrat în anul 2010.

- configurarea unui tip de termen care a presupus un interval de distribuie mai mic pentru dosarele în care s-a impus o nouă repartizare aleatorie urmare a admiterii unui incident procedural care se referea la toți membrii completului de judecată.

- înștiințarea judecătorilor secției de către președintele secției, doamna judecător Lavinia Curelea, cu privire la întocmirea situației dosarelor mai vechi de 10 ani aflate pe

rolul secției, precum și a situației dosarelor mai vechi de 10 ani în raport de data înregistrării pe rolul unei instanțe aflate în curs de judecată sau suspendate, pe rolul secției, și prezentarea acestor situații, în copie, tuturor judecătorilor pentru a fi cunoscute și pentru adoptarea măsurilor apreciate a fi necesare în vederea soluționării lor cu celeritate (ședința secției din data de 18 octombrie 2011).

În urma verificării tuturor dosarelor cu o durată a procedurii judiciare care depășește 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată, precum și, prin sondaj, a dosarelor având o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani s-a constatat că, raportat la frecvența situațiilor de această natură identificate și la consecințele asupra duratei procedurii, principalele cauze care au determinat temporizarea procedurilor judiciare sunt următoarele:

- Parcurgerea mai multor stadii procesuale ca urmare a casării/ desființării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare la prima instanță ori la instanța de apel;
- Suspendarea cursului judecății pentru perioade îndelungate de timp;

Pe lângă aceste două cauze obiective ce se regăseau, separat sau împreună în toate dosarele mai vechi de 10 ani în sistemul judiciar aflate în prezent pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, au fost identificate și alte cauze, reduse ca frecvență, care au determinat întârzieri semnificative ori doar au concurat la prelungirea duratei procedurilor.

Cauzele obiective care au determinat întârzieri semnificative ori care au concurat la prelungirea duratei procedurilor au fost: reluarea procedurii judiciare ca urmare a admiterii unor căi extraordinare de atac; formularea căii de atac la un interval considerabil de timp de la data pronunțării hotărârii; complexitatea cauzelor; îndeplinirea procedurii de citare a părților domiciliate în străinătate.

Cauzele subiective care au determinat întârzieri semnificative ori care au concurat la prelungirea duratei procedurilor au fost: acordarea unor termene lungi, prin raportare la motivul de amânare și la vechimea cauzelor; redactarea cu întârziere a hotărârilor; amânarea succesivă a pronunțării urmată de repunerea cauzei pe rol.

1. Cea mai mare durată a procedurii s-a înregistrat în cazul dosarelor având ca obiect revendicare, în care s-au regăsit cele două cauze principale identificate, procedura

judiciară înregistrând o durată considerabilă atât ca urmare a parcurgerii mai multor cicluri procesuale, cât și ca urmare a aplicării dispozițiilor privind suspendarea judecării, în cele mai multe situații în temeiul prevederilor art. 47 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, această măsură subzistând perioade îndelungate de timp, în raport și cu specificul procedurilor administrative reglementate de această lege.

2. Alte cauze care au determinat întârzieri semnificative ori care au concurat la prelungirea duratei procedurilor au fost:

- parcurgerea mai multor stadii procesuale ca urmare a casării/desființării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare la prima instanță ori la instanța de apel;

Derularea procedurii pe parcursul a două sau mai multe cicluri procesuale a condus, în unele situații, la mărirea considerabilă a duratei de soluționare a respectivelor cauze.

- suspendarea cursului judecării perioade îndelungate de timp de către instanțele de fond, ori de către Înalta Curte de Casație și Justiție în faza recursului.

Prelungirea duratei de soluționare a cauzelor aflate pe rolul instanțelor a fost determinată și de faptul că acestea au fost suspendate perioade îndelungate de timp, în temeiul art. 47 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 155¹, art. 242, art. 243 și art. 244 Cod procedură civilă, fiind periodic repuse pe rol pentru verificarea subzistenței motivului de suspendare.

- reluarea procedurii judiciare ca urmare a admiterii unor căi extraordinare de atac.

- formularea căii de atac la un interval considerabil de timp de la data pronunțării hotărârii.

Durata procedurii în cauzele care înregistrează o vechime mai mare de 5 ani în sistemul judiciar sau care depășesc 10 ani este determinată și de gradul de complexitate ridicat al acestor cauze. Majoritatea acestor dosare aveau ca obiect acțiuni în revendicare, acțiuni în constatare, contestații formulate în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul

juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care, în unele cazuri, necesită administrarea unui probatoriu amplu.

- îndeplinirea procedurii de citare a părților domiciliat în străinătate.

Din verificările efectuate de către Inspekția Judiciară s-au reținut cauze subiective care au determinat întârzieri semnificative în derularea procedurilor:

1. Acordarea unor termene lungi, prin raportare la motivul de amânare și la vechimea cauzelor.

S-au constatat unele situații în care au fost acordate termene care au putut fi apreciate ca excesiv de lungi raportat la vechimea înregistrată de aceste dosare și la motivul de amânare.

2. Redactarea cu întârziere a hotărârilor

3. Amânarea pronunțării în mod succesiv urmată de repunerea cauzei pe rol

Pe rolul Secției a II-a civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, conform datelor statistice prezentate în raportul Inspekției Judiciare la data de 1.10.2011 au fost înregistrate 10 dosare cu o durată totală a procedurii judiciare mai mare de 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată și 158 dosare cu o durată a procedurii în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani, toate cauzele aflându-se în calea de atac a recursului.

Din datele statistice prezentate în cadrul Controlului privind eficiența managerială la Înalta Curte de Casație și Justiție, desfășurat în perioada 16.01.2012 - 6.02.2012, a rezultat că la data de 01.02.2012 erau înregistrate pe rolul secției un număr de 1192 dosare, în care durata totală a procedurilor, calculată de la înregistrarea cererii în sistemul judiciar a depășit un an.

Dintre acestea, 7 dosare aveau o durată mai mare de 10 ani, 56 dosare aveau o vechime între 5 ani și 10 ani, 270 dosare cu vechime între 3-5 ani, și 859 dosare cu o durată cuprinsă între 1 și 3 ani.

Din categoria dosarelor mai vechi de 10 ani de la data înregistrării cererii în sistemul judiciar, s-a constatat că două dintre dosare vizau proceduri distincte de cea aflată în curs de judecată, fiind atașate în vederea unei juste soluționări a cauzelor, durata

acestora pe rolul instanțelor de judecată fiind cuprinsă între 5-10 ani, respectiv între 3-5 ani de la data înregistrării cererii în sistemul judiciar.

De asemenea, în două dosare, s-a constatat că s-au formulat cereri de îndreptare a erorii materiale, la un interval considerabil de timp de la data rămânerii irevocabile a hotărârii.

Analizând comparativ situația statistică întocmită la data de 1.10.2011, cu datele statistice prezentate în perioada verificărilor și, ținând seama și de dosarele soluționate până la data întocmirii raportului, precum și de erorile de raportare, s-a constatat că, pe rolul secției, nu mai era nici un dosar cu o vechime mai mare de 10 ani în sistemul judiciar.

Toate dosarele cu o vechime mai mare de 10 ani în sistemul judiciar, precum și cele cu o durată între 5 și 10 ani, erau reprezentate de cauze în care cea mai mare parte a procedurii s-a desfășurat în fața instanțelor de fond, iar în cauzele aflate în recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție primul termen stabilit prin repartizare aleatorie s-a situat la un interval de 9 – 10 luni de la data înregistrării dosarului la Înalta Curte de Casație și Justiție.

În cea mai mare parte din cauze, dosarele au fost soluționate la primul, respectiv al II-lea termen de judecată, de la data înregistrării pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție.

În cadrul secției, au fost luate măsuri de natură a determina soluționarea cu celeritate a cauzelor.

Astfel, începând cu luna mai 2010 a fost implementat Programul Pilot, a cărui aplicare a condus la adoptarea unor măsuri care au urmărit eficientizarea actului de justiție.

S-a constatat că, prin implementarea acestuia s-a realizat degrevarea magistraților-asistenți de anumite atribuții (calculul taxei de timbru, întocmirea adreselor, comunicărilor, tehnoredactarea încheierilor de ședință, atașarea dosarelor și a înscrisurilor) dar și stabilitatea acestora pe completele de judecată, ceea ce a condus la alocarea unui timp suplimentar în activitatea acestora de documentare asupra problemelor de drept cu care completul era investit și punerea la dispoziția judecătorilor

a materialelor necesare soluționării acestora, a urmăririi practicii pe fiecare complet de judecată și a evidențierii acestora, în scopul evitării pronunțării unor soluții contradictorii, a întocmirii raportului pe fiecare cauză cu consecința degrevării judecătorilor de activități privind documentarea, urmărirea unei evidențe a practicii la nivelul secției, redactarea hotărârilor în cauzele repetitive, toate având ca și consecință o soluționare cu celeritate a cauzelor și pronunțarea unor soluții unitare.

Maniera de lucru a permis degrevarea, atât a magistratului-asistent de sarcini care au fost îndeplinite de către grefierul de ședință, cât și a activității judecătorului, realizându-se astfel o eficientizare a actului de justiție, ca obiectiv final al activității instanțelor judecătorești, eficiență demonstrată și de datele statistice raportate de către secție.

Astfel, datele statistice raportate anual, operativitatea și celeritatea în soluționarea cauzelor au determinat membrii colegiului de conducere să aprobe în continuare desfășurarea acestui program, prin hotărâri succesive.

Totodată, s-a constatat faptul că, la nivelul Secției a II-a civilă s-a urmărit aplicarea unui program de echilibrare a volumului de activitate pe completurile de judecată. În acest sens președintele secției a efectuat periodic, verificări cu privire la încărcătura dosarelor/numărul maxim de dosare pe fiecare ședință de judecată, în vederea asigurării unei repartizări echilibrate; de asemenea a monitorizat situația dosarelor mai vechi de 10 ani în raport de data înregistrării pe rolul unei instanțe aflate în curs de judecată sau suspendate, pe rolul secției. S-a propus de către președintele secției, în aplicarea dispozițiilor Legii 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, președinților de complet aprecierea asupra oportunității preschimbării termenului de judecată, în dosarele în care există casări cu trimitere multiple sau în care durata de soluționare a cauzelor de la data înregistrării în sistem a fost foarte mare și care au primit, prin repartizare aleatorie, un termen mai mare care ar putea conduce la nerespectarea termenului rezonabil de soluționare a dosarelor.

Eficiența acestor măsuri, implementate începând cu luna septembrie 2010, a fost dovedită de indicele de operativitate, care la nivelul secției este de 70,12 % în anul 2011, raportat la indicele de operativitate de 54,61% înregistrat în anul 2010.

În cadrul controlului, au fost verificate toate dosarele cu o durată a procedurii judiciare care depășește 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată, precum și, prin sondaj, dosarele având o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani, fiind constatate următoarele cauze de temporizare a procedurilor judiciare:

Cauzele obiective care au determinat întârzieri semnificative ori care au concurat la prelungirea duratei procedurilor au fost:

1. Parcurgerea mai multor stadii procesuale ca urmare a casării/ desființării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare la prima instanță ori la instanța de apel;
2. Reluarea procedurii judiciare ca urmare a admitterii unor căi extraordinare de atac;
3. Formularea unor cereri de îndreptare a erorii materiale sau a unor căi extraordinare de atac la un interval considerabil de timp de la data pronunțării hotărârii;
4. Suspendarea cursului judecății pentru perioade mari de timp (art. 242 alin. 1 pct. 2, art. 244 alin. 1 pct. 1 din Codul de procedură civilă).

Cauzele subiective care au determinat întârzieri semnificative ori care au concurat la prelungirea duratei procedurilor au fost:

- Acordarea unor termene lungi, prin raportare la motivul de amânare și la vechimea cauzelor.

În dosarele cu o durată mai mare de 10 ani, respectiv între 5-10 ani, la data înregistrării dosarului în sistemul judiciar, aflate la data întocmirii raportului pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, amânările au fost determinate de cererile pentru lipsă de apărare formulate de părți, de îndeplinire a obligației stabilite de instanță privind plata taxei de timbru, de administrarea de probe, de rezolvarea incidentelor procedurale intervenite pe parcursul soluționării cauzei.

Intervalul dintre termenele de judecată a fost, în unele situații de 3 – 5 luni, chiar în unele dintre cauzele cu o durată cuprinsă între 5-10 ani sau mai mare de 10 ani de la data înregistrării cererii în sistemul judiciar. Aceste termene au contribuit în unele situații, raportat la durata totală a procedurii, la nerespectarea termenului rezonabil de soluționare a cauzelor, în condițiile în care, în competența secției, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind codul

civil erau date exclusiv litigiile comerciale, iar dispozițiile procedurale 720⁶ din Codul de procedură civilă, procesele și cererile în materie comercială se judecă cu precădere.

- Parcurgerea mai multor stadii procesuale ca urmare a casării/desființării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare la prima instanță ori la instanța de apel;

Pe rolul Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data de 01.10.2011 era înregistrat un singur dosar cu o durată totală a procedurii judiciare mai mare de 10 ani de la data înregistrării actului de sesizare și 36 dosare cu o durată a procedurii în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani.

Din situația dosarelor cu o durată a procedurii cuprinsă între 5 și 10 ani, calculată de la data înregistrării actului de sesizare la prima instanță, s-a constatat că pe rolul Secției Penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție, la data 01.02.2012, se aflau 18 dosare.

Dintre acestea, 3 dosare aveau ca obiect infracțiuni de mare corupție și au fost verificate în cuprinsul Raportului Inspecției judiciare privind analiza dosarelor de mare corupție aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție și pe rolul curților de apel și instanțelor arondate acestora, din perspectiva managementului de caz, raport aprobat prin Hotărârea nr. 116/28.02.2012 a Secției pentru judecători.

Până la finalizarea verificărilor efectuate de Inspekția Judiciară, au fost soluționate 6 dosare.

Din analiza comparativă a datelor statistice s-a observat că numărul dosarelor cu o vechime cuprinsă între 5-10 ani în sistem s-a redus considerabil, pe rolul Secției rămânând 9 dosare, toate aflate în calea de atac a recursului.

Dosarele cu o vechime cuprinsă între 5 și 10 ani în sistemul judiciar, aflate pe rolul Înaltei Curți, au fost cauze în care cea mai mare parte a procedurii s-a desfășurat în fața instanțelor de fond și în care, prelungirea procedurii judiciare peste termenul apreciat ca fiind rezonabil pentru soluționarea recursurilor, acela de 6 luni, s-a datorat, în mare parte, intervalelor de timp la care au fost stabilite atât primul termen de judecată respectiv 2-6 luni, cât și termenele ulterioare, stabilite, de regulă la un interval de 2 luni.

S-a constatat că, principalele cauze obiective care au determinat temporizarea procedurilor judiciare sunt următoarele:

- Parcurgerea mai multor stadii procesuale ca urmare a casării hotărârilor cu trimitere spre rejudecare la prima instanță ori la instanța de apel;

- Complexitatea cauzelor (determinată atât de numărul părților implicate, cât și de natura infracțiunilor deduse judecății) și implicit a probatoriului administrat în vederea unei juste soluționări a cauzei;

- Exercitarea căii de atac la un interval considerabil de timp de la data pronunțării hotărârii;

- Suspendarea judecății pe parcursul soluționării excepțiilor de neconstituționalitate invocate de părți;

- Conduita procesuală a părților (formularea în mod repetat a unor cereri susceptibile a fi atacate separat, exercitarea unor căi extraordinare de atac formulate împotriva unor hotărâri definitive);

- Îndeplinirea procedurii de citare cu părțile.

Pe lângă aceste cauze obiective ce s-au regăsit în mod distinct sau cumulat în cele 9 dosare în care procedura judiciară s-a desfășurat în intervalul de 5-10 ani de la data înregistrării în sistem a actului de sesizare, au fost identificate și alte cauze, reduse ca frecvență, care au concurat la prelungirea duratei procedurilor:

- Redactarea cu întârziere a hotărârilor;

- Amânarea succesivă a pronunțării urmată de repunerea cauzei pe rol;

- Acordarea unor termene lungi, prin raportare la motivul de amânare și la vechimea cauzelor.

Referitor la acordarea unor termene de judecată pe perioade mari de timp, raportate la motivele de amânare s-a constatat că în toate cele 9 dosare înregistrate în calea de atac a recursului pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiției, termenele de judecată intermediare au fost acordate la interval de 2 luni.

Această situație a fost determinată de prioritizarea soluționării cu celeritate a dosarelor de mare corupție, sens în care s-a procedat la configurarea unui singur complet de recursuri pe lună, fapt ce a avut drept consecință acordarea unor termene de judecată mai lungi și la încărcarea excesivă a acestor ședințe de judecată (80-100 dosare/ședință).

Această măsură organizatorică a fost dispusă temporar, urmând ca din luna martie 2012 să se revină la planificarea inițială, cu 2 ședințe de recursuri pe lună.

Potrivit evidențelor prezentate de conducerea Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție pe rolul Secției la data de 31.12.2011 erau, raportat la data înregistrării în sistemul judiciar, în curs de soluționare 16 cauze cu vechime între 5 și 10 ani, nefiind înregistrate dosare cu vechime mai mare de 10 ani. La începutul lunii februarie 2012, mai figurau în evidențele Secției doar 11 cauze cu o vechime în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani.

În urma verificărilor efectuate s-a constatat că în cele 11 cauze cu o vechime în sistem cuprinsă între 5 și 10 ani, durata procedurii pe rolul Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție este, de regulă, de aproximativ un an, însă din această perioadă aproximativ 8-9 luni a reprezentat-o durata primului termen alocat.

S-a mai constatat că, în general, cauzele înregistrate pe rolul acestei secții sunt soluționate în maxim 2-3 termene, iar majoritatea acestora sunt soluționate la primul termen. Perioada de timp totală în care s-au soluționat cauzele pe rolul secției a fost determinată de acordarea primului termen de judecată, care a fost de aproximativ 8-9 luni.

La nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție cauzele au fost soluționate într-un termen rezonabil nefiind constatate situații subiective de natură a determina soluționarea cu întârziere a acestora, singura cauză de natură a determina perioada de timp în care s-a soluționat cauza, și aceasta obiectivă, a reprezentat-o durata primului termen alocat.

Din analiza dosarelor cu o vechime în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani, existente la data controlului pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, raportat la existența motivelor ce au determinat temporizarea procedurilor pe rolul instanțelor atât cu ocazia soluționării cauzelor în fond cât și soluționării căilor de atac, s-a constatat că principalele cauze care au determinat această situație au fost unele obiective, respectiv formularea în mod repetat a mai multor

căi extraordinare de atac, împotriva unor decizii irevocabile, parcurgerea mai multor cicluri procesuale, suspendarea cauzelor, precum și administrarea probatoriului.

Dosarele a căror vechime a depășit 10 ani de la înregistrarea cererii de chemare în judecată au fost, în general, cauze care au urmat mai multe cicluri procesuale, iar în materie civilă și de contencios administrativ, dosare care au fost suspendate perioade îndelungate de timp, de către instanțele de fond, ori de către Înalta Curte de Casație și Justiție în faza recursului, fiind identificate și cauze în care calea de atac a fost declarată la un interval de timp considerabil față de data pronunțării hotărârii atacate, ori proceduri judiciare declanșate ulterior rămânerii irevocabile a hotărârilor, precum căi extraordinare de atac de retractare, cereri de îndreptare a erorilor materiale ori de completare a dispozitivului.

În cazul dosarelor având o vechime, calculată în raport de data înregistrării la Înalta Curte de Casație și Justiție, care a fost mai mare de 10 ani ori a fost cuprinsă între 5 și 10 ani, s-a constatat faptul că, la Secția I civilă, în aceste cauze, judecata a fost suspendată perioade îndelungate de timp, de regulă în temeiul prevederilor art. 46 alin. 1 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, durata suspendării acoperind aproape întreaga perioadă în care dosarul s-a aflat la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Analizând cauzele care au determinat prelungirea duratei proceselor aflate în prezent în faza recursului la Înalta Curte de Casație și Justiție, s-a concluzionat că acestea au fost predominant cauze de natură obiectivă, iar cele care s-au constituit în cauze de natură subiectivă, privite în concret în fiecare caz analizat și raportat la ansamblul factorilor care au determinat temporizarea, nu au avut consecințe semnificative asupra duratei procedurii, vorbind în acest caz de proceduri derulate pe parcursul a 10-16 ani, ci doar s-au suprapus peste cauzele principale identificate mai sus.

De asemenea, s-a mai constatat că, în cazul reluării judecății pe parcursul unuiu sau a mai multor cicluri procesuale, termenele stabilite la înregistrarea cauzelor pentru soluționarea căilor de atac, sau în rejudecare, au fost cele utilizate în mod obișnuit, care de multe ori sunt foarte lungi, fără a se ține cont de vechimea cauzei.

Primul termen de judecată alocat în urma repartizării aleatorii atât la Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și la instanțele inferioare atunci când a fost reînregistrat dosarul în vederea rejudecării a fost cel stabilit conform parametrilor de repartizare configurați la nivelul instanțelor de judecată, asociați obiectului cauzei, fără a se putea avea în vedere în procedura de repartizare aleatorie criterii precum durata totală a procesului, în raport de data cererii de chemare în judecată, ori existența unor cicluri procesuale anterioare.

Având în vedere cele reținute în raportul Inspecției judiciare, Secția apreciază că desfășurarea procedurii în cauzele analizate s-a făcut, în general, în limita cadrului legal prescris de dispozițiile procedurale și regulamentare (cu interpretările pe care unele dintre acestea le pot determina), iar temporizarea procedurilor nu decurge, de regulă, din conduite imputabile judecătorilor cauzei, fiind determinată predominant de cauze obiective.

Având în vedere considerentele expuse, Secția pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii urmează să aprobe Raportul Inspecției Judiciare nr. 1805/IJ/1447/SIJ/2011 privind efectuarea de verificări directe cu privire la modul de respectare a dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor în toate cauzele mai vechi de 10 ani existente pe rolul instanțelor judecătorești, actul de control urmând a fi comunicat instanțelor vizate de constatările, concluziile și propunerile Inspecției Judiciare.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, raportate la dispozițiile art. 45¹ alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 326/2005, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art. 1. Aprobă Raportul Inspecției Judiciare nr. 1805/IJ/1447/SIJ/2011 privind situația dosarelor cu o durată totală a procedurii judiciare ce depășește 10 ani de la data înregistrării cererii de chemare în judecată/act de sesizare, precum și a dosarelor cu durata procedurii în sistemul judiciar cuprinsă între 5 și 10 ani, aflate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, acesta urmând a fi comunicat conducerii Înaltei Curți de Casație și Justiție, în vederea luării măsurilor corespunzătoare.

Art. 2. Apreciază că se impune luarea următoarelor măsuri:

- identificarea unor posibilități tehnice de completare în programul informatic ECRIS a datei înregistrării în sistem a actului de sesizare sau a cererii de chemare în judecată, în cazul dosarelor înregistrate pe rolul instanțelor anterior generalizării sistemului informatic de înregistrare și repartizare a dosarelor;
- stabilirea unei modalități concrete de modificare a tipului de termen asociat obiectului, utilizat la distribuirea aleatorie, pentru cauzele care au parcurs mai multe etape procesuale sau care au vechime în sistem mai mare de 3 ani, astfel încât acesta să poată fi redus în vederea soluționării cu celeritate a acestui gen de cauze;
- continuarea monitorizării de către conducerile secțiilor a situației dosarelor în care procedura judiciară s-a derulat pe o perioadă cuprinsă între 5 și 10 ani sau mai mare de 10 ani, de la data înregistrării în sistemul judiciar, iar în cazul recursurilor penale, adoptarea unor măsuri similare celor dispuse în cazul dosarelor având ca obiect infracțiuni de mare corupție în ceea ce privește evidențierea termenului de prescripție a răspunderii penale sau al executării pedepsei.

Art.3. – Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare, în vederea luării măsurilor legale care se impun.

Data în București, la data de 05 iunie 2012

Președinte,

Judecător Alina Nicoleta GHICA

